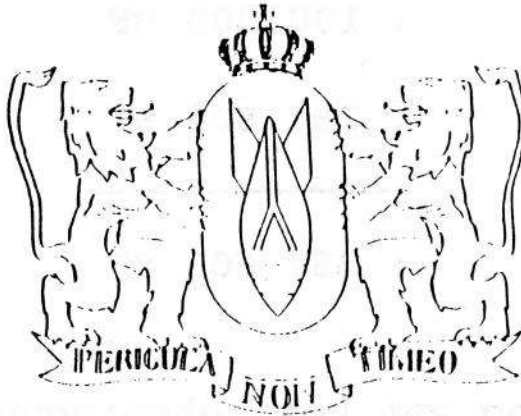

DE ONTMIJNER

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN DE
VERBROEDERING DER BELGISCHE ONTMIJNERS

BESTE WENSEN VOOR 1995

AFGIFTEKANTOOR

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

TERVUREN

BERGES A.

4de TRIMESTER

LIVINGSTONELAAN, 22

DECEMBER 1994

3080 TERVUREN

Fonds " E. GEORGE "

Situatie afgesloten op 31 november 1994

In kasbons	: 100.000 BF
Op de rekening	: 237.603 BF
	<hr/>
Totaal	: 337.603 BF

**Herhaling van het rekeningnummer :
145-8044000-43**

Lidgeld 1995

De lidkaarten 1995 zijn beschikbaar. Gelieve uw bijdrage van 300 BFr (500 BFr voor de OAD) op het rekeningnummer van uw respectievelijke sectie te willen storten.

Vergeet niet de reden van uw storting te vermelden

Rekeningnummers :

Nationaal	: 210-0257747-70
Sectie BRABANT	: 000-0817353-31
Sectie HENEGOUWEN	: 000-0181949-74
Sectie LUIK	: 000-0790211-49
Sectie OOST-VLAANDEREN	: 000-0150164-08
Sectie WEST-VLAANDEREN	: 385-0062695-96
Sectie OAD	: 001-1357579-43

INHOUD

1. MEDEDELINGEN
2. VIJFTIGSTE VERJAARDAG VAN DE BEVRIJDING - VERVOLG
3. ACTIVITEITEN 1994 VAN DE ONTMIJNINGSDIENST VAN DE LANDMACHT
4. DE ONTMANTELINGSINSTALLATIE VOOR TOXISCHE CHEMISCHE MUNITIE W.O. I TE POELKAPPELLE "UNDER CONSTRUCTION"
5. ZENDING CAMBODJA VAN 02 APRIL TOT 02 OKTOBER 1994
6. GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

MEDEDELINGEN

1. GEBOORTES

Op 25 augustus 1994 werd Ilona HAENEN, dochtertje van Patrick HAENEN geboren

Op 07 oktober 1994 werd Vincent DEJAEGHERE, zoontje van Johan DEJAEGHERE geboren.

Op 3 november 1994 werd Joriek ROGGE, zoontje van Filip ROGGE geboren.

Op 17 november 1994 werd Mariska D'HOOGHE, dochtertje van Rudi D'HOOGHE geboren.

Gelukwensen aan de ouders

2. HUWELIJK

Op 20 mei 1994 zijn Veerle DUBAERE en Franky HOOGHE in het huwelijk getreden.

We wensen dit jonge koppel het beste toe voor de toekomst.

3. BUITENLANDSE ZENDINGEN

a. BELBAT

1 SgtMaj BODART
1 Sgt CLAESSENS
KplChef DUPIRE

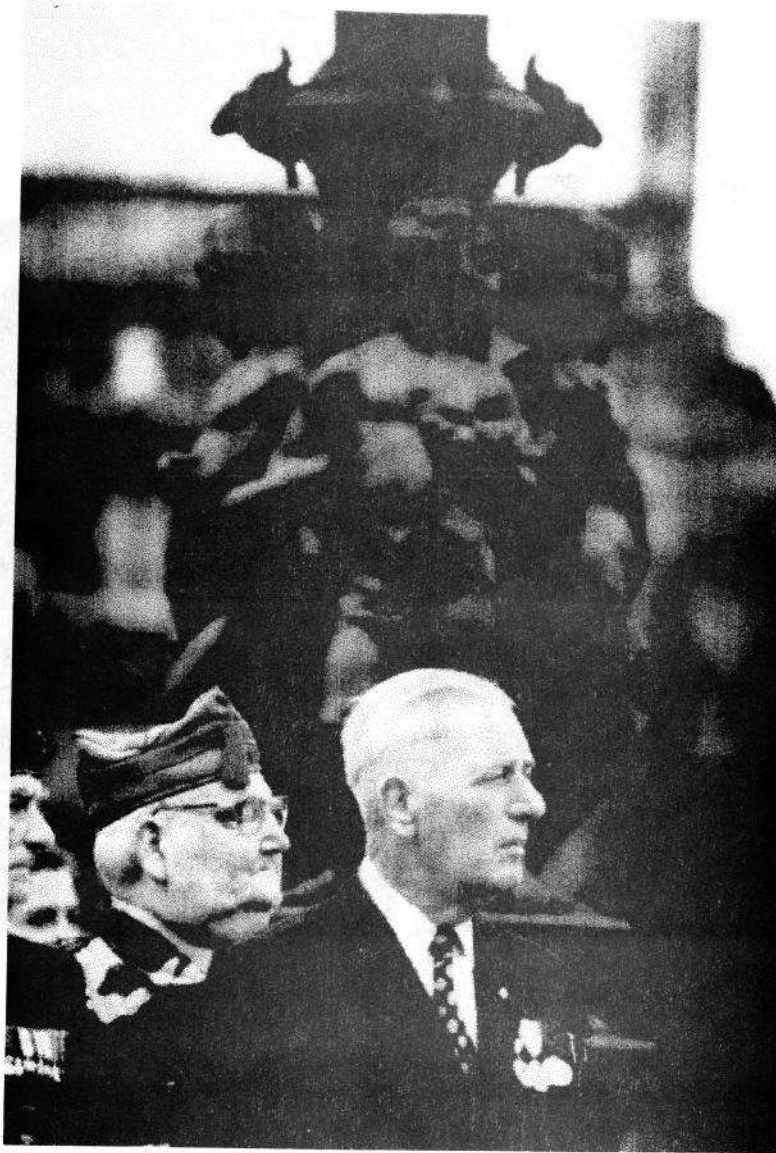
b. CAMBODJA

Kapt LAMBRECHTS
Adjt LEROY
1 Sgt NATUS
Sgt PEREZ
Sgt SCHALENBOURG

VIJFTIGSTE VERJAARDAG VAN DE BEVRIJDING - VERVOLG

Aan de congreskolonne worden de oud-strijders voorgesteld aan Zijne
Majesteit de Koning ALBERT II

De Heer RASKIN zal voorgesteld worden aan Zijne Majesteit de Koning

STATISTIEKEN 94

Van 01 januari tot 31 oktober 1994 heeft onze dienst :

- Uitgevoerd	2620 aanvragen EOD
- Uitgevoerd	101 aanvragen IEDD
- Opgehaald	185 ton EOD munitie
- Opgehaald	308 ton munitie IX / D2
- Opgehaald	14 ton toxische munitie
- Vernietigd	224 ton munitie EOD
- Vernietigd	300 ton munitie IX / D2

UITGEVOERDE EOD AANVRAGEN 1994 PER PROVINCIE

Provincie	Aantal uitgevoerde aanvragen
Antwerpen	224
Brabant	165
Limburg	171
Henegouwen	84
Luik	98
Oost-Vlaanderen	84
West-Vlaanderen	1738
Namen	56
Luxemburg	85
TOTAAL	2705

TERUGGEVONDEN VLIEGTUIGBOMMEN

DATUM	GEMEENTE	TYPE
25 Jan 94	ZAVENTEM	GP 1000 Lbs US
15 Apr 94	LANAKEN	GP 250 Lbs UK
05 Okt	MAASMECHELEN	GP 500 Lbs US
27 Okt	VERVIERS	GP 500 Lbs US

STATISTIEKEN 1994 VAN ONZE LUXEMBURGSE KOLLEGA'S

Aantal opgehaalde munitities	: 1335 Stuks
Aantalvernietigde munitities ter plaatse	: 29 Stuks
Aantal geneutraliseerde munitities ter plaatse	: 4 Stuks
Aantal vernietigde munitities	: 2215 Stuks
TOTAAL	: <u>3583 Stuks</u>

Tonnenmaat	: 11,253
Uitgevoerde detecties	: 27
Aantal oproepen	: 193
Aantal afgelegde kilometers	: 23089

Geruimde vliegtuigbommen :

- 1 bom GP 250 Lbs US
- 1 bom GP 500 Lbs US
- 1 bom GP 500 Lbs UK met uitwendige
pistol N° 17 (TPV)

DE ONTMANTELINGSINSTALLATIE VOOR TOXISCHE CHEMISCHE MUNITIE W.O. I "UNDER CONSTRUCTION"

Op 21 juni 1993 werd te POELKAPELLE, de Eerste steen gelegd door de Minister van Landsverdediging de Heer L. DELCROIX en door Mevrouw M. DE GALAN, Minister van Volksgezondheid, Leefmilieu en Sociale Promotie. Dit gebeurde onder grote media belangstelling en een stralend zonnetje. En sindsdien .... werd er gebouwd, vergaderd, gediscussieerd, en gestudeerd, vele nota's geschreven en het resultaat van dit alles begint stil aan zichtbaar, en concreet te worden.

Naar het personeel toe werd de eenheid uitgebreid met nog 2 ambulanciers, één informaticus, één electromekaniker, en één industrieel ingenieur. Deze laatste werd in stage geplaatst bij het ASIAT/ DTT/ DwNBC (het vroegere TDLM) te PEUTIE, al waar hij, jaja u leest goed, zich vertrouwd maakt met de ganse problematiek van identificatie van de agentia.

De opleiding voor het personeel dat in de installatie zal werken start op 24 Okt en op 21 Nov met de vorming industriële helper in de KSMD te GENT. Later volgen nog de opleiding brandweerman in het NBCD centrum te RIJCKEVELDE, gaspakdrager bij het IREA te HASSELT, (Instituut voor Reddingswezen, Ergonomie en Arbeidsbescherming), de detail opleiding in het Identificatiegebouw en het Ontmantelingsgebouw. Dit laatste zal heel wat inzet en beschikbaarheid vragen van het personeel. In overtuiging te kunnen beschikken over gemotiveerd personeel, een eigenschap die alle ontminers kenmerkt, zal dit geenszins een probleem vormen.

Op het moment dat u dit leest hebben reeds drie mensen een doorgedreven cursus informatica databeheer gevolgd. Zij kunnen nu aan de slag om de eenheid voor te bereiden op haar toekomstig werk.

De aannemer TV ROEGIERS - SOBERI is nu volop bezig met het aanbrengen van alle noodzakelijke technieken zoals brandbestrijding - detectie, filtering, ventilatie, radioscopie, manipulatie enz ...

Hierbij een schets van de ontmantelingszone en een overzicht van de voornaamste veiligheidsaspecten van de installatie. Dat het Peloton Toxische Munitie volgend jaar vele kredieten zal vragen en opslorpen is duidelijk. Maar wees ervan overtuigd dat het vragen van die kredieten altijd gebeurt vanuit 2 standpunten namelijk operationaliteit en veiligheid Personeel en Milieu.

Nu reeds wil ik langs deze weg IEDEREEN bedanken die door zijn oprechte belangstelling bijgedragen heeft tot de realisatie van dit project.

A. VANDER MAST
Kapt Cdt
Det Comd

VEILIGHEIDSASPEKTEN

ONTMANTELINGSINSTALLATIE

A. ALGEMEEN

1. Gelet op de complexiteit van het geheel en de risico's die verbonden zijn aan de ontmantelingsactiviteiten, werd tijdens de voorbereidingsfase zeer veel aandacht besteed aan het aspect VEILIGHEID.
2. Deze veiligheid spitst zich vooral toe op de fysieke veiligheid van het personeel, de veiligheid in de installaties zelf en deze van het omliggende.
3. Teneinde de fysieke veiligheid van het personeel optimaal te waarborgen wordt steeds het principe "minimum personeel aan minimum munitie" toegepast.

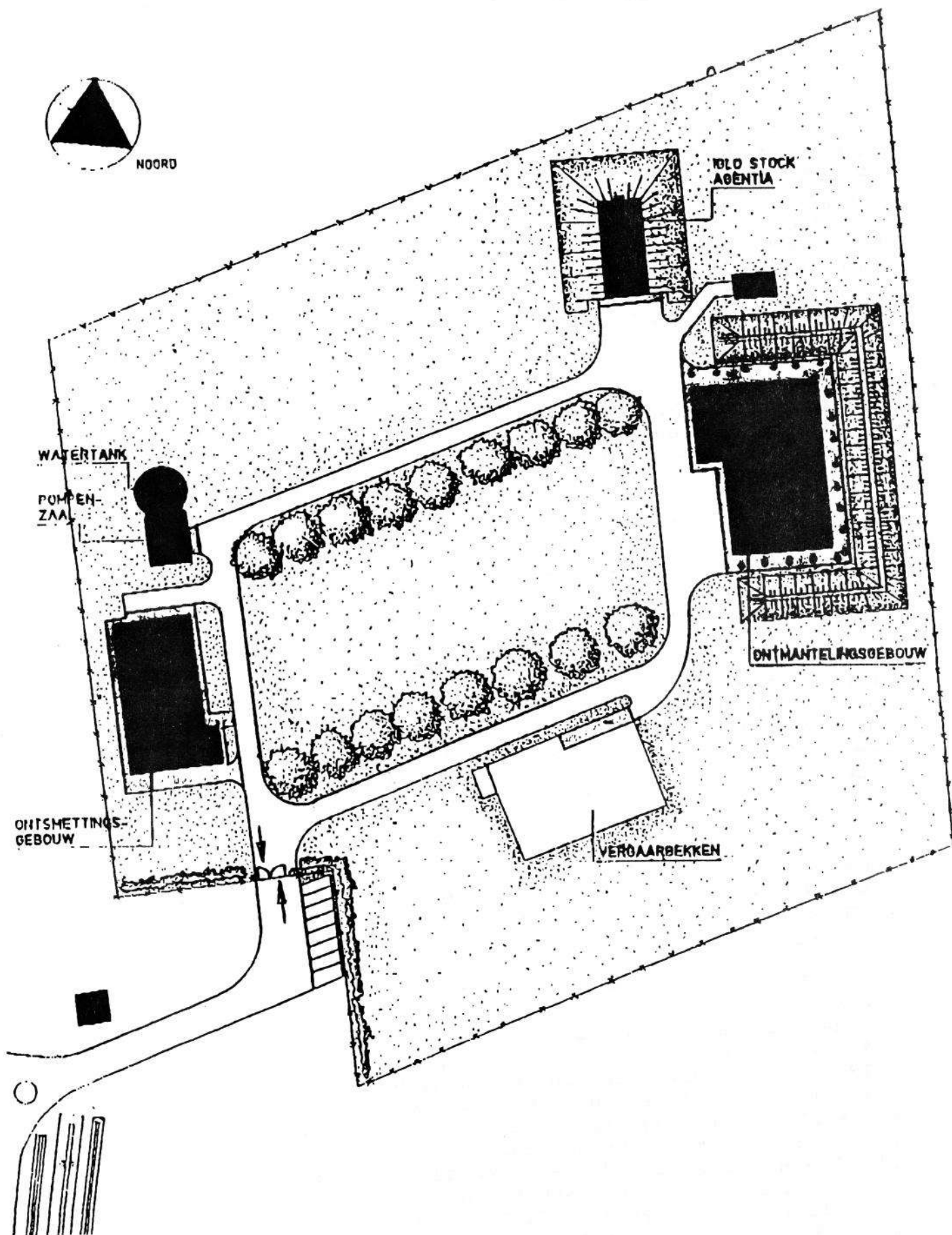
B. Veiligheden infrastructuur

1. Explosiebestendigheid van de lokalen
2. Indeling van de gebouwen in de gevaars- en de besmettingszones met voor de gevaarlijkste zone 24 Hr/24 Hr afzuiging over actieve koolfilters.
3. Een afwateringssysteem per gevaarszone.
4. Een afwateringssysteem met detectie en bestrijdingsmiddelen.
5. Camera en geautomatiseerd besturingssysteem.
6. Afspoeldouches.
7. De sanitaire uitvoering
8. Een aparte elektronische beveiligde omheining.
9. Een volledige ontsmettingsinfrastructuur.

C. Veiligheidsprocedure

1. Minimale blootstelling van het personeel aan een minimum munitie.
2. Strikte navolging van de voorgeschreven ontmantelings- en decontaminatieprocedure.
3. Systematische monsternamen van het toxisch afval (water).
4. Doorgedreven, permanente opleiding van het personeel.
5. Medische bijstand - arbeidsgeneeskunde.
6. Uitbating van meteorologische gegevens.
7. Aangepaste exploitatiemiddelen en budgetten.
8. OH-plan IEPERIET (organisatieplan voor hulpverlening bij ongeval met chemische toxische munitie).

PROJECT ONTMANTELINGSINSTALLATIE

ZENDING CAMBODJA VAN 02 APRIL - 02 OKTOBER 94

Op 2 april kwam de ploeg, die bestond uit Luitenant DEFAYS, de Adjudanten CABARAUX en DE RIJCK en ikzelf, samen op het vliegveld van ZAVENTEM om aldaar het vliegtuig te nemen met bestemming CAMBODJA. Oorspronkelijk werd de opdracht bepaald door de Generale Staf en bestond uit het opleiden van Cambodjaanse ontmijners. Gans de ploeg was tot en met gemotiveerd voor deze opdracht. We hebben ons in optimale condities kunnen voorbereiden : maximale documentatie werd verzameld over alle type mijnen met dewelke we zouden kunnen geconfronteerd worden, een bezoek werd gebracht aan de Nederlandse ontmijners die reeds 2 jaar actief waren in CAMBODJA, er werd een vergadering gehouden SGR over hoe we op een professionele manier moesten leven met het politieke klimaat ter plaatse, we hebben eveneens een briefing gekregen van de centrale militaire apothekersdienst over hoe we moesten leven op het platte land en het gebruik van insecticides en geneesmiddelen die we voor deze zending gekregen hadden,

Na een lange reis per vliegtuig (BRUSSEL - LONDEN - KUALA LUMPUR), zijn we geland op het vliegveld van PHNOM PENH (PNP). Het ergste op dat moment was de zon en de drukkende lucht die ons overviel bij het verlaten van het vliegtuig. Onze oploeg werd opgewacht en begeleid door 2 officieren van NIEUW-ZEELAND.

Het meest verbluffende de recuperatie van onze bagage : er was geen transportband noch wegwijzers naar de plaats waar onze bagage zich bevond. Eveneens was het ontzettend heet want er was geen airconditioning aanwezig. Uiteindelijk hebben we onze reiskoffers teruggevonden op een wagentje dat buiten het luchthavengebouw bevond. Daarna zijn we richting hoofdstad vertrokken voor een klein bezoek. Wat ons onmiddellijk opviel was het lawaai en het onordelijk verkeer. De meeste bestuurders reden op een onverantwoordelijke manier met zeer oude voertuigen die zich in slechte toestand bevonden : ze reden zowel links als rechts, zonder lichten of richtingsaanwijzers, soms met vijf op een bromfiets, rijstroken waren zelden aanwezig, op de meeste kruispunten waren geen verkeerslichten aanwezig, wel bevond er zich soms een politieagent die helemaal niet meester was over wat rond hem gebeurde. Het belangrijkste onderdeel van de wagens was de klaxon, deze werd dan ook veelvuldig gebruikt voor het inhalen, voorsorteren en van richting veranderen of om hun gemoedstoestand duidelijk te maken. Na het onthaal en langdradige briefing van de Generale staf van het CMAC (COMBODIAN MINE ACTION CENTRE), werd onze opdracht en stemming bepaald. De opdracht, ons opgedragen ter plaatse stemde niet overeen met de gegevens die we voor het vertrek gekregen hadden "TECHNISCHE RAADGEVER". De ploeg werd tewerkgesteld in de streek van BATTAMBANG (BTB) in het Noorwesten van het land. Na een vliegtuigreis, waar we ons soms ofvroegen of er een piloot aan boord was, werden opgevangen door een Australische Majoor, Commandant ter plaatse. Na enkele briefings werden naar de mijnevelden gebracht en werden we in functie gesteld als "TECHNICAL ADVISOR". Ten gevolge van enkele veiligheidsproblemen, veroorzaakt door de rode Khmers, werden we afgedeeld bij het opleidingscentrum van BTB. De toestand ter plaatse verergerde en op 2 mei werden we langs slechte wegen geëvacueerd naar PNP. Eenmaal terug in PNP kregen we allen een staffunctie toegewezen.

Begin juni werden we terug ingeschakeld op het terrein, maar deze keer van elkander gescheiden : Lt DEFAYS en Adjt CABARAUX te BTB, Adjt DERIJK te SISOPHON en ikzelf naar KOMPONG SPOE (KSP)
Ter plaatse kreeg ik de leiding van een Noorse EOD - basis (NPA : Norwegian People Aid) waarvan het werkdomein KOMPONG TOM in het Noorden van het land. Ik werkte samen met een Noor te KSP. In 1979 werd dit dorp gebombardeerd door het vietnamese leger want de rode Kmers hadden hier een stockageplaats van munitie. Een vliegtuigbom viel op stockageplaats en door de ontploffing werd de munitie tot op 800 meter weggeslingerd. Sommige munitie waren heropgebouwd bovenop de munitie.

Voor de tussenkomst van het CMAC moest het lokaal hospitaal per maand tientallen mensen behandelen die door munitie gekwetst werden. We hebben daar een verschillende soorten munities gevonden gaande van handgranaten tot vliegtuigbommen. De munities waren van verschillende nationaliteiten : russisch, chinees, vietnames, amerikaans, Onze eerste zorg was de munities te verwijderen rond scholen, hospitalen, tempels en de hoofdwegen. Hierbij werd er systematisch tewerk gegaan, eerst de zichtbare stukken opruimen om dan later het detectiewerk en de vernietiging van de reeds opgehaalde munitie aan te vatten. Dit was een werk van lange duur omdat gans het moest gedetecteerd worden, zelfs in de onmiddellijke omgeving van de huisjes. Dit had tot gevolg, telkens we ter plaatse moesten vernietigen, we steeds een ontruiming moesten organiseren wat veel tijd in beslag nam. Het grootste deel van de gevonden munitie werd op een daarvoor voorzien terrein tot ontploffing gebracht om te voorkomen dat ze door de plaatselijke bevolking werden meegenomen om ze later als souvenirs op de markt te verkopen. Desondanks de vele ongevallen hadden de meeste mensen nog steeds het gevaar niet begrepen.

Elke dag werden vijf tot tien putten gevuld met munitie en tot ontploffing gebracht. De meeste tijd werd niet verloren aan het klaarmaken van deze putten maar aan het evacueren van de bevolking, de kweekdieren en de controle dat deze evacuatie goed uitgevoerd was. De eerste vernietigingen verliepen zonder problemen, maar later verdween het wantrouwen van de plaatselijke bevolking zodat ze steeds dichter en dichter kwamen om het vuurwerk te komen bewonderen.

Het langste en het meest komische probleem waarmee we geconfronteerd werden was een olifant die in de gevarenzone van het vernietigingsterrein was binnengedrongen. Een Belgisch - Noorse olifantenjacht werd georganiseerd om de eigenaar op te sporen zodat deze de zwaargewicht tot andere ideeën kon brengen zodat hij de zone kon verlaten.

Wat onze moraal het meest aantaste was het groot aantal vrouwen en kinderen verminkt door munitie. Op een zekere avond werd onze rust gestoord door een nabije ontploffing. Men Noorse collega merkte op dat ze opnieuw aan het schieten waren. Nog geen uur later werden we geroepen door de militaire politie om een dodelijk ongeval met munitie te onderzoeken. Zelfs met onze was het moeilijk de plaats van het ongeval te vinden, maar eenmaal ter plaatse aangekomen troffen we een kermend kind in een plas bloed aan. Het lichaam was verminkt door scherven van een obus. De plaatselijke bevolking verklaarde dat het slachtoffer met munitie speelde, maar niemand ondernam iets hiertegen. Een gevoel van onmacht overviel ons na de woorden van het dorps hoofd : "Hij is dood, er is toch niets meer aan te doen." We keerden terug naar het hotel en besepte dat men de mentaliteit van de Cambodjanen niet van de één op de andere dag kon veranderen na twintig jaar conflict.

Na de vernietiging van 10 ton munitie was mijn opdracht in KSP beëindigd. Ik verwoegde vervolgens BTB met het gevoel misschien een menseleven te hebben gered na de vernietiging van deze munitie. De rest van mijn opdracht gebeurde in de mijnenvelden van BTB. Eind september is een ploeg van de Luchtmacht ons komen aflossen en konden we ons klaar maken voor de terugreis naar België met het gevoel, dat zelfs als onze activiteiten minimaal waren gezien het groot aantal mijnen (6 tot 10 miljoen) ze zeker positief en nuttig waren voor de bevolking.

E. CARETTE
Kapt

... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...
... van de ... in 1952 ...

L. BARRIS
Kort

GESCHIEDENIS VAN DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENST

door Onderluitenant-leerling

Pieter **CRAENEN**

Akademiejaar 1988-1989

KMS

HOOFDSTUK VI : DE BELGISCHE ONTMIJNINGSDIENSTEN VANDAAG

1. DE ORGANISATIE

De Ontmijningsdienst van de Landmacht (ODLM) bestaat vandaag uit volgende elementen :

- Een Staf met een commando, een Sectie Operaties, een Peloton Instructie en Studies, een Peloton Techniek (HEVERLEE)
- Het Peloton HEVERLEE, met een ploeg te ELSENEORN en een ploeg te LEOPOLDSBURG
- Het Detachement POELKAPELLE, met een vernietigingscentrum
- Het Detachement Bomb Disposal te VOGELSANG (DUITSLAND)

Het Detachement POELKAPELLE is, naast het uitvoeren van de vernietigingen, ook verantwoordelijk voor het opruimen van gevonden oorlogsmunitie in OOST- en WESTVLAANDEREN met uitzondering van de kustgemeenten die voor rekening zijn van de Ontmijningsdienst van de Zeemacht. Het Peloton HEVERLEE heeft als werkgebied de zeven overige provincies voor wat betreft de oorlogsmunitie, en verzekert de anti-terrorisnepermanentie in samenwerking met de Ontmijningsdienst van de Luchtmacht.

De Ontmijningsdienst van de Zeemacht heeft als aktieterrein de territoriale wateren, de Belgische Zeeschelde vanaf de Nederlandse grens tot aan de haven van ANTWERPEN, het kanaal BRUGGE - ZEEBRUGGE, het Belgisch gedeelte van het kanaal GENT - TERNEUZEN, de havens van ANTWERPEN, GENT, ZEEBRUGGE, BRUGGE, OOSTENDE, NIEUWPOORT, BLANKENBERGE en BRUSSEL, en de schepen. Ze zijn ook aanwezig op de mijnenvegers en -jagers van de Zeemacht. Het gebeurt ook dat de duikers van de ODZM in opdracht van het Ministerie van Justitie vermiste personen of zaken moeten opsporen in de binnenwateren.

Het Werkgebied van de Ontmijningsdienst van de Luchtmacht beperkt zich tot de militaire installaties van de Luchtmacht. Vliegtuigongevallen ressorteren echter ook onder de bevoegdheid van de ODLuM, en dit over het gehele nationale grondgebied. De ODLuM neemt ten slotte ook deel aan de permanentiedienst georganiseerd door de ODLM.

Het Detachement Bomb Disposal was tot voor kort verantwoordelijk voor de opruiming van ontploffingstuigen gevonden op de Belgische bases in DUITSLAND. Sinds 1 juni 1988 is het echter het Bundeskriminalamt dat de kazernes van de Belgische Strijdkrachten in DUITSLAND voor haar rekening neemt. Het Detachement Bomb Disposal werd op die datum opgenomen in de ODLM en is gestationeerd in het kamp van VOGELSANG. In crisistijd zullen het Detachement Bomb Disposal en de ploeg te ELSENBORN samen de kern vormen van een Peloton Ontmijning van het 1 (BE) Korps.

In totaal telt de ODLM een honderdtal militairen, waarvan een zeventigtal ontmijners, allemaal beroepsvrijwilligers. In geval van nood kan de ODLM tegelijkertijd 14 ploegen uitzenden, waarvan 4 met geschikt materieel om bij terroristische akties tussen te komen. Ten slotte dient vermeld dat de interventies van de Ontmijningsdiensten van de Krijgsmacht gratis zijn. De kosten worden gedragen door het Ministerie van Landsverdediging. De kostprijs van het uitrukken van één interventieploeg bedraagt ongeveer 25.000 BF.

2. DE OPERATIONELE OPDRACHTEN

Er worden codes gebruikt om de diverse operationele opdrachten van de ODLM aan te duiden.

- EOD : Explosive Ordnance Disposal, opdracht ontmijning
- UXO : Unexploded Ordnance, opdracht nietontplofte munitie
(munitie afgevuurd op een schietterrein, en dat niet heeft gefunctioneerd) (1)
- IED : Improvised Explosive Device, opdracht geïmproviseerd ontploffingstuig, m.a.w. terrorismebestrijding

a. De opdrachten EOD

De opdrachten Explosive Ordnance Disposal worden onderverdeeld in :

- opdracht ophaling explosieve of toxische oorlogsmunitie
- opdracht ophaling gedeklasseerde munitie
- opdracht vernietiging van alle opgehaalde of gedeklasseerde munitie

(1) worden ter plaatse vernietigd of afgevoerd. Cfr. EOD.

(1) De ophaling

De meest voorkomende opdracht is wel het ophalen van gevonden oorlogsmunitie. Jaarlijks lopen 3.000 tot 3.500 oproepen binnen bij de ODLM, wat goed is voor 200 tot 300 ton munitie per jaar. Die oproepen komen bij de ODLM binnen ofwel rechtstreeks ofwel via de Rijkswacht of de Politiediensten.

Het controlecentrum te HEVERLEE bepaalt dan, afhankelijk van de vindplaats, het type en de toestand van het tuig of de tuigen, welke prioriteitsgraad er moet aan verleend worden. Voor de dringende gevallen (bijvoorbeeld bebouwde zone, kinderen, ...) wordt er zo snel mogelijk een EOD-ploeg gestuurd. De gevallen zonder dringendheid worden uitgevoerd tijdens de diensturen onder de vorm van geplande zendingen, waarvoor de reisroutes op voorhand zijn uitgestippeld. Elke zending, gepland of niet, verloopt volgens een vast schema :

- 1°. Identificatie van het tuig of de tuigen
- 2°. Neutralisatie (indien mogelijk en noodzakelijk; dit geldt voor vliegtuigbommen, mijnen, ...)
- 3°. Evacuatie naar een vernietigingsterrein
- 4°. Vernietiging

Ter plaatse identificeert in principe de keuronderofficier-ontmijner de ontstekingsmechanismen en bepaalt op welke manier de munitie moet behandeld worden. Meestal poogt men de munitie ter plaatse te neutraliseren. Als dat te gevaarlijk is wegens ontploffingsgevaar, wordt in de buurt naar een geschikte plaats gezocht om de munitie onmiddellijk te vernietigen, zoals bijvoorbeeld een steengroeve.

Munitie die kan verplaatst worden, wordt geëvacueerd naar de opslagplaatsen van de ODLM. Munitie uit de Eerste Wereldoorlog wordt nooit ter plaatse behandeld omdat men niet zeker kan zijn of het al dan niet om toxische chemische munitie gaat.

In de Westhoek is er in de loop der jaren een eigenaardige routine ontstaan met betrekking tot deze munitie. De mensen die oorlogsmunitie vinden, en meestal zijn dat landbouwers, leggen de verplaatsbare tuigen duidelijk zichtbaar langs de kant van de weg of in de uitsparingen van de electriciteitspalen, waar ze opgehaald worden door een ploeg van het Detachement POELKAPELLE die per vrachtwagen op "melkronde" is.

(2) De reiniging en de triëring

De opgepikte bommen worden geladen in bakpaletten (3 per vrachtwagen), gevuld met een laag zand van 5 tot 10 cm om het rollen tegen te gaan. De bommen worden extra gestut en van elkaar gescheiden door zandslurven, smalle PVC-zakken gevuld met zand of fijne kiezel. Op de vrachtwagen is ook plaats voorzien voor de grote kalibers die niet in de bakpaletten kunnen.

Deze worden dan door middel van een hellend vlak en een kabel aan boord gehesen.

Alle ingezamelde of gedeklasseerde munitie wordt naar het vernietigingscentrum van POELKAPELLE gevoerd. De bakpaletten met de ingezamelde munitie worden afgeladen met een elektrische heftruck, die met de vork ook de grote kalibers kan ophijsen. (2)

De bakpaletten worden nabij de reinigingsinstallatie geplaatst. Deze nieuwe, afstandsbediende installatie vervangt het vroegere tafeltje met hamer en beitel; een enorme verbetering dus. In de reinigingsinstallatie worden de tuigen schoongestraald met een mengsel van aluminiumoxyde (veroorzaakt geen statische electriciteit) en water. De machine bestaat uit een draaitafel waarop een bom wordt bevestigd, en een oscillator met spuitinrichting, in de hoogte afstelbaar. De grote kalibers kunnen met behulp van een takel op de draaitafel gehesen worden.

Wanneer tegen het einde van 1989 de zware radiogeleide EOD-terreinrobot arriveert, hoeft geen mens de munitie nog aan te raken na het ophalen. De robot zal dan de tuigen in de reinigingsinstallatie plaatsen en ze er weer uitnemen. Verder zal de robot ook de grote hoeveelheden toxische chemische munitie die nog zijn opgestapeld op de oude wijze, nl. in muren in het bos, verplaatsen naar stockageplatforms met afdak.

Na de reiniging gaat men de munitie triëren, de toxische van de conventionele munitie scheiden.

De conventionele munitie wordt in kratten (later ook bakpaletten) op betonnen stockageplatforms bewaard, de toxische chemische munitie komt terecht onder afdaken waar ze tegen de zon beschermd wordt. (3)

De reiniging heeft niet alleen tot doel de munitie te kunnen identificeren. Het moet ook mogelijk zijn de conventionele munitie in de kratten tegen elkaar aan te stapelen om bij de vernietiging de ontploffing "uit sympathie" te bewerkstelligen.

- (2) Tot voor kort gebeurde het afladen manueel, door drie mensen. Nu zijn er nog twee nodig : de chauffeur van de heftruck en iemand om richtlijnen te geven. Vroeger gebruikte men dan ook gewone kratten.
- (3) Vroeger werd de conventionele munitie opgestapeld in piramides. Wanneer een bom ontplofte, ging maximum een piramide mee de lucht in. De toxische munitie werd in muren gestapeld onder de bomen.

(3) De vernietiging

In POELKAPELLE wordt de munitie vernietigd die door de ODLM, de ODLuM en de ODZM wordt opgeruimd, evenals de gedeklasseerde munitie van het Belgische Leger, op de grote kalibers na die op zee worden vernietigd.

De vernietiging van de conventionele en de gedeklasseerde munitie gebeurt dagelijks in twee beurten, nl. om 11.45u en om 16.30u, behalve gedurende de winterperiode (november tot maart) wanneer de noodzakelijke graafwerken niet behoorlijk kunnen worden uitgevoerd. Er worden per beurt 6 kratten vernietigd met elk een lading van maximum 50 kg TNT-equivalent. Een zwaardere lading kan schade toebrengen aan de omliggende gebouwen. De grote kalibers worden dan ook op zee vernietigd, in samenwerking met de ODZM.

De kratten worden door een traktor met oplegger afgehaald op een stockageplatform, waar gewoonlijk 12 kratten staan, m.a.w. de lading voor een dag. Vanaf dat moment mogen er slechts twee mensen tegelijk in de onmiddellijke nabijheid van de munitie blijven.

De traktor rijdt met de kratten naar het vernietigingsterrein, een grote open vlakte in het Bos van HOUTHULST. Het modderige terrein heeft veel weg van een maanlandschap. Er werden zes putten gegraven van 4 a 5 meter diep. Een kraan hijst een krat van de oplegger, waarna de traktor onmiddellijk vertrekt.

De krat wordt vervolgens in de put neergelaten, terwijl iemand de knalkoord die aan de lading werd bevestigd, begeleidt en controleert of ze geen bochten maakt. (4) Eenmaal de krat geplaatst, vertrekt de kraan en een bulldozer komt de put toegooien en ophopen tot ongeveer anderhalve meter boven de grond. De knalkoord wordt nu via een elektrische draad verbonden met een post aan de rand van het terrein, vanwaar een vaste ondergrondse leiding naar de controlebunker voert. Dit procédé wordt toegepast voor de zes springputten. De ladingen worden nadien vanuit de controlebunker tot ontploffing gebracht met telkens een interval van 30 seconden, opdat de schokgolven niet zouden cumuleren. De veiligheidsafstand voor personeel en materieel bedraagt 50 meter. wat ruim genoeg is, de scherven en aardkluiten worden immers naar boven geslingerd.

De vernietiging in de springputten wordt dus toegepast voor de oude oorlogsmunitie en voor de gedeklasseerde munitie van het Belgische Leger, met uitzondering van de zware kalibers die door de Zeemacht op zee worden vernietigd. De kleine gedeklasseerde munitie tot en met kaliber .50 worden vernietigd door verbranding in speciale ovens. Kruit, traangas- en pyrotechnische munitie, ontstekingsbuizen zonder booster kunnen in geulen in de grond verbrand worden. Boosterontstekers en gedeklasseerde munitie van 35 mm en meer worden in gerecupereerde olievaten geborgen en op zee vernietigd.

- (4) Bij de ontsteking van de lading zou de schokgolf in de knalkoord in een bocht rechtdoor kunnen gaan en zo de koord afsnijden.

Ten slotte moet er worden vermeld dat er nog andere, ingewikkelder procédés bestaan om bommen te neutraliseren en te vernietigen. Ze kunnen bijvoorbeeld uitgestoomd worden, waardoor de springstof smelt en wegloopt uit het projectiel. Sommige bommen kunnen bevroren worden, waardoor het scheikundig proces wordt onderbroken. Door het plaatsen van een holle lading tegen de bom kan men de springstof doen verbranden wat kleinere schokgolven geeft dan een ontploffing.

(4) Mensen en munitie

Vaak worden de ontmijsers geconfronteerd met de koppige onwetendheid van mensen die oorlogsmunitie gevonden hebben. Velen nemen die mee naar huis als curiositeit, om een collectie aan te leggen of om het koper eraf te prutsen. Zo vond men enkele jaren geleden ruim 4.000 kg munitie in een boerderij in de Westhoek, samen met een honderdtal reeds leeg gemaakte springtuigen. Aanleiding voor de vondst was de dood van de eigenaar van de collectie toen een bom tussen zijn handen ontplofte. Commentaar van de vader : "Die dingen kunnen toch niet meer ontploffen, ze zijn al lang kapot van in de grond te zitten !"
Krachtens het Koninklijk Besluit van 13 september 1958 mag geen enkele burger gevonden munitie vervoeren of thuis opstapelen...

b. De opdrachten IED

" IED = Improvised Explosive Device, een tuig dat op basis van explosieven en/of munitie op geïmproviseerde, ambachtelijke wijze wordt gefabriceerd. Het wordt op een heimelijke manier geplaatst ten einde, al naargelang het beoogde doel, materiële schade en/of lichamelijke letsels (inclusief dood) te veroorzaken." (5)
Kortom, het gaat om tuigen die gebruikt worden bij terroristische acties. Ze kunnen zowat overal gebruikt worden : op straat, in openbare gebouwen, op privé domeinen tegen militaire installaties, enzomeer. Meestal gaat het om explosieve apparaten, maar ook brandstichtende, toxische of chemische, gecombineerde en zelfs non-actieve tuigen behoren tot de mogelijkheden.
Wanneer een verdacht voorwerp wordt gelokaliseerd, dan mag dit voorwerp door niemand anders meer behandeld worden dan door de Ontmijningsdiensten van de Krijgsmacht (ODKM). De Plaatselijke Overheid is verantwoordelijk voor de evacuatie van het publiek (evacuatiestraal 100 m), de omlegging van het verkeer en de politiebewaking. In principe zijn de ODKM alleen verantwoordelijk voor het opruimen, vervoeren en opslaan van ontdekte tuigen.

(5) Terrorisme, preventief optreden. Ontmijningsdienst van de landmacht, sine loco, sine dato.

Enkel de Plaatselijke Overheid kan beroep doen op de territoriaal bevoegde ontminningsdienst. Iedereen die geconfronteerd wordt met een verdacht voorwerp, moet dus de Plaatselijke Overheid verwittigen.

De gecontacteerde ontminningsdienst plakt een prioriteitencategorie op de feiten. Categorie A vraagt om een onmiddellijke actie. Bijvoorbeeld een verdacht voorwerp op een plaats waar zich net een ontploffing heeft voorgedaan en waar nog mensen onder het puin zitten. Categorie B is voor indirecte bedreigingen. Om veiligheidsredenen kan het ontminningspersoneel bepaalde wachttijden in acht nemen. Categorie C is voor kleine incidenten, en deze worden behandeld met een minimum aan risico's voor het ontminningspersoneel. Categorie D wordt toegekend aan IED-incidenten zonder actueel gevaar.

De ODLM heeft een permanentiedienst georganiseerd met de bedoeling onmiddellijk te kunnen tussenkomen. 24 uur op 24 is een interventieploeg stand by in het kwartier. Een tweede ploeg kan via semafoon opgeroepen worden. De ODLuM neemt deel aan deze permanentie.

De interventieteams tellen vier mensen, waarvan één officier. De officier wordt door de Procureur des Konings aangeduid als gerechtelijk deskundige bij aankomst van de ploeg op de plaats van het IED-incident.

De interventiemiddelen worden steeds aangepast aan de aard van het risico. Men neemt dus niet steeds alles mee. Men kan beschikken over :

- Onderzoeksapparatuur en manipulatoren van op afstand (verrekijkers, TV-camera's, radiografieapparatuur, robots
- Individuele beschermingsuitrusting
- Materieel voor de ontmanteling en neutralisatie van ontplofte bommen
- Materieel voor het verzamelen, conserveren en identificeren van overblijfselen van al dan niet ontplofte bommen.
- Snelle vervoermiddelen, nl. witte bestelwagens met de nodige signalisatie.

Alle springstoffen en overschotten afkomstig van ontploffingen of aanslagen worden geanalyseerd in de laboratoria van de Koninklijke Militaire School.

